

Praktyczny biuletyn dla sędziów

dr Grzegorz Kamieński

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH ANGELUSA SILESIIUSA
W WAŁBRZYCHU, RADCA PRAWNY

Charakter umowy naprawy samochodu

Wprowadzenie

Wdoktrynie i orzecznictwie sporny wydaje się charakter stosunku prawnego łączącego strony umowy samochodu. Jednocześnie tego typu umowy są niezwykle istotne w praktyce życia codziennego. Natomiast właściwe zakwalifikowanie umowy wpływa istotnie na prawa i obowiązki stron.

Wypowiedzi judykatury

Wodniesieniu do umów o naprawę samochodu można się spotkać z wieloma wypowiedziami judykatury odnoszącymi się do tego typu stosunków prawnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2004 r.¹ uznał, że umowa taka ma charakter mieszany i należy do niej stosować przepisy umowy o dzieło i umowy przechowania. Sąd Najwyższy podniósł, że: „Powód oddając samochód do naprawy oczekiwał bowiem w równym stopniu na to, że zostanie on naprawiony, jak i – co jest oczywiste – że będzie mógł go odebrać z warsztatu pozwanego. Pozwany, przyjmując samochód do naprawy, powinien więc dołożyć takiej samej staranności zarówno wykonując jego naprawę, jak i przechowując w tym czasie ów samochód. Szczególnie widoczne to jest przy samochodach o dużej wartości, gdy koszt naprawy stanowi zazwyczaj drobny ułamek wartości oddanego na przechowanie do warsztatu samochodu, tak jak to miało miejsce w rozpoznawanej sprawie. Umowa o oddanie samochodu do naprawy nie jest więc tylko umową o dzieło, w której element przechowania nie odgrywa za-

sadniczej roli, lecz jest to umowa mieszana, do której należy stosować przepisy umowy o dzieło i umowy przechowania. Za taką kwalifikacją umowy łączącej strony przemawia również i to, że nie wydaje się, aby można było do niej stosować wprost art. 641 k.c. Samochód oddany do naprawy to nie materiał potrzebny do wykonania dzieła lecz rzecz, bez której dzieło nie może być wykonane. Zazwyczaj wykonywane dzieło dotyczy tylko określonej części tej rzeczy i przyjmujący zamówienie nie może traktować całego samochodu jako materiału potrzebnego do wykonania dzieła. Samochód oddany do naprawy jako całość, nie jest więc materiałem w rozumieniu art. 641 k.c., lecz jest przedmiotem przechowania”². W świetle takiego ujęcia należałoby przyjąć, iż umowa o oddaniu samochodu do naprawy jest umową mieszaną, do której należy stosować przepisy umowy o dzieło i umowy przechowania. Wykonanie naprawy powinno zostać zatem ocenione pod kątem przepisów umowy o dzieło. Natomiast kwestie związane z pozostawieniem pojazdu u wykonawcy naprawy należy oceniać przez pryzmat przepisów dotyczących umowy przechowania³.

Worzecznictwie można spotkać także przykłady judykatów, w których przyjmuje się, że naprawa samochodu stanowi umowę o dzieło⁴. „Sąd Okręgowy nie podziela oceny prawnej jaką wywiódł Sąd Rejonowy, gdyż w realiach sprawy stosunek prawny jaki łączył strony procesu należało rozpatrywać w oparciu o regulacje prawne odnoszące się do umowy o dzieło (art. 627 k.c. i nast.), a nie w oparciu o przepisy dotyczące umowy zlecenia (art. 734 k.c. i nast.). Wskazanie złej podstawy prawnej, wbrew jednak stanowisku skarżącego, nie rzutowało w ostateczności na trafność decyzji Sądu Rejonowego, której konsekwencją było oddalenie powództwa wniesionego przez stronę skarżącą. Nie ulegało wątpliwości Sądu Okręgowego, iż na skutek zlecenia przez powoda naprawy samochodu osobowego marki R. (...) doszło pomiędzy stronami do zawarcia umowy o dzieło, której przedmiotem była naprawa rzeczonoego pojazdu”⁵.

¹ V CK 235/04, Biul. SN 2005, nr 4.

² Podobnie np. postanowienie SN z dnia 26 października 2023 r., I CSK 5175/22, Legalis.

³ Wyrok SR w Bydgoszczy z dnia 6 września 2021 r., VIII GC 366/21, Legalis.

⁴ Tak np. wyrok SO w Sieradzu z dnia 26 lutego 2020 r., I Ca 565/19, Legalis.

⁵ *Ibidem*.

Wreszcie przyjmuje się także, iż naprawa samochodu stanowi umowę zlecenia⁶. „W ocenie Sądu stosunek łączący powódkę z pozwanym nosił cechy umowy zlecenia. Przedmiotem umowy łączącej strony było podjęcie przez pozwanego działań mających na celu dokonanie naprawy istniejącej już, należącej do powódki, skrzyni biegów, a także – zgodnie z ustaleniami Sądu – innych elementów pojazdu marki S. (...). Przedmiotem umowy stron nie było zatem stworzenie żadnego nowego dzieła w przyszłości, zaś wykonanie naprawy części pojazdu mechanicznego uznać należy za *essentialia negotii* umowy zlecenia”⁷.

Spotkać można także orzeczenia uznające, że naprawa samochodu łączy w sobie elementy umowy sprzedaży i umowy zlecenia⁸. W przywołanym orzeczeniu stwierdzono, że zawarta przez strony umowa była umową mieszaną, zawierającą w sobie zarówno elementy umowy sprzedaży, jak i umowy o dzieło. Sąd zaakcentował okoliczność, że w ramach zawartej umowy naprawy samochodu dostarczono części, których użycie było niezbędne do wykonania przedmiotu umowy. Sąd podkreślił, że z reguły naprawa samochodu obejmuje także wymianę części, bez nich bowiem realizacja zobowiązania nie byłaby możliwa. Co do zasady części te dostarczane są przez przyjmującego zlecenie, ich użycie zaś stanowi o zawarciu dodatkowo umowy sprzedaży⁹.

Wnioski końcowe

Wbrew dominującemu pogładowi o mieszanym charakterze umowy naprawy samochodu (elementy umowy o dzieło i umowy przechowania) należy się opowiedzieć za poglądem, iż umowa taka stanowi umowę zlecenie.

Wprzypadku zobowiązania, które ma charakter mieszany, czyli takiego w którym występują elementy różnych rodzajów umów, decydujące znaczenie mają interesy stron w ramach danego stosunku prawnego, z uwzględnieniem zamiaru i celu zawarcia danej umowy. Dla oceny stosunku prawnego, jakim jest umowa o oddanie samochodu do naprawy, czy przeglądu i wymiany części wytyczną jest główny cel, dla którego strony ten stosunek zawarły¹⁰.

Ztreści art. 734 § 1 k.c. wynika, iż przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Tymczasem przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia (art. 627 k.c.). Czynnikiem odróżniającym przedmiotowe regulacje jest przede wszystkim przedmiot umowy¹¹. Zagadnienie poszukiwania kryterium umożliwiającego odróżnienie zlecenia od umowy o dzieło stanowi obecnie jedno z najbardziej skomplikowanych i kontrowersyjnych zagadnień w praktyce kontraktowej¹².

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 lipca 2016 r.¹³ wskazał, że przepis art. 627 k.c. mówi tylko o potrzebie „oznaczenia dzieła”, przez co dopuszcza określenie świadczenia ogólnie w sposób nadający się do przyszłego dookreślenia na podstawie wskazanych w umowie podstaw lub bezpośrednio przez zwyczaj bądź zasady uczciwego obrotu (art. 56 k.c.). Przedmiot umowy o dzieło może być więc określony w różny sposób i różny może być stopień dokładności tego określenia, pod warunkiem, że nie budzi wątpliwości, o jakie dzieło chodzi. Dzieło nie musi wprawdzie być czymś nowatorskim i niewystępującym jeszcze na rynku, jednak powinno posiadać charakterystyczne, wynikające z umowy, cechy, umożliwiające zbadanie, czy dzieło zostało wykonane prawidłowo i zgodnie z indywidualnymi wymaganiami bądź upodobaniami zamawiającego. Przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy, którego ramy czasowe wyznacza powierzenie wykonania i wykonanie dzieła. Dzieło jest wytworem, który w momencie zawierania umowy nie istnieje, jednak jest w niej z góry przewidziany i określony w sposób wskazujący na jego indywidualne cechy. Powinno stanowić rezultat samoistny, który z chwilą ukończenia staje się niezależny od osoby twórcy i może stanowić samodzielny byt posiadający autonomiczną wartość w obrocie prawnym¹⁴.

**Cały artykuł możesz
przeczytać [tutaj](#)**

⁶ Tak np. wyrok SR dla Łodzi–Widzewa w Łodzi z dnia 31 marca 2016 r., I C 46/13, Lex nr 2045060; wyrok SO w Szczecinie z dnia 27 kwietnia 2013 r., VIII Ga 74/13, Lex nr 1896404.

⁷ Wyrok SR dla Łodzi–Widzewa w Łodzi z dnia 31 marca 2016 r., I C 46/13, Lex nr 2045060.

⁸ Wyrok SR Szczecin–Centrum w Szczecinie z dnia 18 grudnia 2012 r., X GC 968/12, niepubl.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Wyrok SR Szczecin–Centrum w Szczecinie z dnia 8 września 2016 r., X GC 784/16, Legalis.

¹¹ Wyrok SR dla Łodzi–Widzewa w Łodzi z dnia 31 marca 2016 r., I C 46/13, Lex nr 2045060.

¹² M. Gutowski [w:] M. Gutowski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. II, Warszawa 2019, art. 627, Nb 3 i 4.

¹³ I UK 313/15, Lex nr 2111409.

¹⁴ Wyrok SN z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 313/15, Lex nr 2111409.

Marcin Uliasz

DOKTOR HAB., PROF. URAD
SĘDZIA SĄDU OKRĘGOWEGO W LUBLINIE

W jakim trybie obowiązany po upadku zabezpieczenia może żądać zwrotu sumy złożonej przez komornika na rachunku depozytowym Ministra Finansów po wykonaniu tytułu zabezpieczenia?

Z przepisów dotyczących wykonania zabezpieczenia roszczenia pieniężnego wynika, że uzyskane sumy komornik składa na rachunek depozytowy Ministra Finansów na zabezpieczenie roszczeń uprawnionego (m.in. art. 751 § 4 k.p.c., art. 752 § 1 k.p.c. i art. 752(2) § 3 i 4 k.p.c.). Nie dotyczy to zabezpieczenia polegającego na zobowiązaniu obowiązane do zapłaty uprawnionemu określonej sumy pieniężnej (np. w razie zabezpieczenia roszczenia alimentacyjnego).

W razie upadku zabezpieczenia odpada podstawa do dalszego przechowywania sumy na rachunku depozytowym Ministra Finansów. Przechowywane tam środki, jako należące do obowiązane, podlegają zwrotowi na jego rzecz.

P przepisy nie normują wprost trybu czynności zmierzających do zwrotu tych środków obowiązane. Należy przyjąć, że są to czynności realizowane w ramach postępowania prowadzonego przez komornika sądowego w przedmiocie wykonania zabezpieczenia, gdyż w tym postępowaniu doszło do uzyskania sumy pieniężnej i jej zdeponowania na rachunku depozytowym Ministra Finansów.

O obowiązany powinien zatem zwrócić się do komornika z wnioskiem o zwrot środków pieniężnych, wskazując sposób ich zwrotu (np. przez podanie numeru rachunku bankowego) oraz wykazując, że zabezpieczenie upadło.

U dowodnienie upadku zabezpieczenia jest konieczne, gdyż komornik zwykle nie ma wiedzy o zdarzeniach, które nastąpiły po wykonaniu zabezpieczenia. Wykazanie tych okoliczności polega na przedłożeniu odpisu orzeczenia, z którym przepis ustawy wiąże upadek zabezpieczenia, albo odpisu postanowienia stwierdzającego upadek zabezpieczenia (wydanego na podstawie art. 754(1) § 3 k.p.c.).

W razie spełnienia powyższych warunków komornik zwraca się do sądu o wydanie środków z rachunku depozytowego Ministra Finansów, a następnie przekazuje je obowiązane.

P o upadku zabezpieczenia obowiązany powinien złożyć wniosek do komornika o zwrot sumy złożonej na rachunku depozytowym Ministra Finansów przez komornika w wykonaniu tytułu zabezpieczenia.

Czy komornik sądowy może zająć wartościowe zwierzę domowe (psa) należące do dłużnika?

W edług art. 844(1) k.p.c., przepisy dotyczące egzekucji z ruchomości stosuje się odpowiednio do egzekucji ze zwierząt, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi ochrony zwierząt. W przepisach o postępowaniu egzekucyjnym zwierzęta są zatem traktowane jak rzeczy ruchome. Kluczowe znaczenie ma jednak odesłanie do regulacji dotyczących ochrony zwierząt.

Z zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2023 r., poz. 1580 z późn. zm.), zwierzę nie jest rzeczą tylko istotą żyjącą, zdolną do odczuwania cierpienia, która przez człowieka powinna mieć zapewnioną ochronę i opiekę oraz być traktowana z poszanowaniem. Przepisy tej ustawy określają też przypadki, w których jest dopuszczalne odebranie zwierzęcia właścicielowi oraz tryb tych czynności.

W świetle powyższych przepisów należy dokonać różniczenia pomiędzy zwierzętami hodowlanymi, które są przeznaczone do sprzedaży, oraz zwierzętami domowymi, które są związane emocjonalnie ze swoimi właścicielami. Nie zachodzą przeszkody do dokonania zajęcia i sprzedaży egzekucyjnej zwierząt hodowlanych. W przypadku psa domowego, związanego ze swoim właścicielem, zajęcie i sprzedaż zwierzęcia wywołałyby jego cierpienie. Takie czynności należy uznać za niedopuszczalne.

Z zajęcie zwierzęcia domowego (psa) należące do dłużnika, które jest przywiązane do właściciela, jest niedopuszczalne, gdyż jest sprzeczne z przepisami dotyczącymi ochrony zwierząt.

Czy należy doręczyć drugiej stronie odpis wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu tego wyroku wraz z uzasadnieniem?

Odpisy pism procesowych wnoszonych w postępowaniu cywilnym podlegają doręczeniu pozostałym stronom. Dokonuje tego sąd, a w razie wniesienia pisma przez tzw. zawodowego pełnomocnika (adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego) wnoszący pismo jest obowiązany doręczyć jego odpis bezpośrednio zawodowym pełnomocnikom pozostałych stron (art. 132 k.p.c.).

W praktyce wypracowano wyjątki od powyższych zasad, które są podyktowane względami ekonomiki procesowej. Wyjątki te dotyczą tych pism procesowych, które są składane tylko w interesie wnoszącego i nie są w ogóle przeznaczone dla innych osób uczestniczących w postępowaniu. Są to pisma, które nie wymagają podjęcia obrony przez po-

zostałe strony, nie dotyczą gromadzenia materiału procesowego i nie odnoszą się bezpośrednio do toku postępowania.

Do tych wyjątków zalicza się także wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Jego celem jest uzyskanie przez stronę informacji o motywach wyroku. Złożeniu tego wniosku może towarzyszyć zamiar złożenia środka odwoławczego, ale na tym etapie postępowania nie jest to pewne (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05, OSNC 2006/3/50). Omawiany wniosek nie wpływa zatem bezpośrednio na tok postępowania i nie rodzi potrzeby podejmowania obrony przez pozostałe strony.

Z tych powodów nie jest potrzebne doręczenie drugiej stronie odpisu wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu tego wyroku wraz z uzasadnieniem.

Więcej pytań i odpowiedzi
możesz zobaczyć [tutaj](#)

W ramach zapowiedzi PPE nr 3/2025 zapraszamy do zapoznania się z artykułem prof. dr hab. Moniki Tomaszewskiej.

Już teraz możesz pobrać artykuł w całości:
[przeglądprawaegzekucyjnego.pl](#)

The image shows a screenshot of the CURREND A website. The top navigation bar includes links for 'Strona główna', 'Publikacje', 'Szkozenia samorządu komorniczego', 'E-learning', 'Multimedia', 'Przepisy i orzecznictwo', and 'Zapyta'. A search bar is present with the text 'Czego szukasz?'. Below the search bar, the results are titled 'Wyniki wyszukiwania od najnowszych'. Three book covers are displayed, all titled 'PRZEGŁĄD PRAWA EGZEKUCYJNEGO'. The first two are for the year 2025, and the third is for 2024. Each cover lists the author as 'prof. dr hab. Monika Tomaszewska' and the publisher as 'Wydawnictwo Currenda'. The first book cover is partially obscured by a larger image of the book's front cover. This larger cover features the title 'Status komornika sądowego a podstawa wymiaru składki zdrowotnej – analiza normatywna i implikacje praktyczne' and the author's name 'prof. dr hab. Monika Tomaszewska'. It also includes the text 'Reforma zasad ustalania wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, wprowadzona od dnia 1 stycznia 2022 r. tzw. Polskim Ładem, wywołała istotne wątpliwości co do statusu poszczególnych grup zawodowych. Jedną z nich jest grupa komorników sądowych – funkcjonariuszy publicznych, którzy nie są przedsiębiorcami w sensie przepisów o działalności gospodarczej, lecz z punktu widzenia sys-